

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 18.02.2005
KOM(2005) 53 slutlig

Förslag till

RÅDETS REKOMMENDATION

om prioriterade åtgärder för att öka samarbetet på arkivområdet i Europa

(framlagt av kommissionen)

MOTIVERING

Den 6 maj 2003 utfärdade ministerrådet en resolution om arkiv i medlemsstaterna¹. Genom denna resolution uppmanades kommissionen att sammankalla en grupp av experter, som även skulle representera de dåvarande anslutningsländerna, för att behandla ett antal frågor som gäller situationen för arkiven i Europeiska unionen och till rådet överlämna en rapport som även skulle innehålla riktlinjer för ett ökat framtida arkivsamarbete på europeisk nivå.

Resolutionen av den 6 maj 2003 bygger på en tidigare rådsresolution om arkiv av den 14 november 1991². Resolutionen av den 14 november 1991 ledde till en rapport av en expertgrupp, *Archives in the European Union*³, som lades fram för rådet under 1993. Med anledning av denna rapport framhöll rådet i sina slutsatser av den 17 juni 1994⁴ arkivens betydelse som en del av Europas kulturarv och uttalade enhälligt att det var av vikt att öka samarbetet på arkivområdet. Dessa rådsslutsatser har verkat som en betydelsefull katalysator för att främja samarbetet mellan arkivorganen i Europa under de senaste tio åren.

Sedan 1993 har informations- och kommunikationstekniken fortlöpande utvecklats snabbt, vilket direkt har påverkat dokumenthantering och arkivförvaltning. Under samma period har Europeiska unionen dessutom utvidgats från tolv till tjugofem medlemsstater. Många av medlemsstaterna och inte minst EU-institutionerna själva har beslutat om flera ändringar av lagstiftningen i syfte att öka medborgarnas tillgång till information och dokument. Omfattningen av informationsflödet över nationsgränserna har också ökat kraftigt. Denna utveckling har väsentligt påverkat villkoren för dokumenthantering och arkivförvaltning och bidragit till att öka medvetenheten om behovet att utvidga samarbetet mellan medlemsstaterna och EU-institutionerna på detta område.

Kommissionen välkomnade därför rådets resolution av den 6 maj 2003, eftersom den gav tillfälle att ta itu med de problem som dokumenthanteringen och arkivförvaltningen ställs inför i ett utvidgat EU. I enlighet med rådets resolution har en grupp experter från var och en av de 25 medlemsstaterna biträtt kommissionen under utarbetandet av *rapporten om arkiven i den utvidgade Europeiska unionen*. Denna rapport läggs fram för rådet tillsammans med det bifogade kommissionsförslaget till rådets rekommendation om prioriterade åtgärder för ett ökat samarbete på arkivområdet i Europa.

I rapporten beskrivs den aktuella situationen för de offentliga arkiven i medlemsstaterna och hos EU-institutionerna samt den troliga utvecklingen av dokumenthanteringen och arkivförvaltningen och av arkivens uppgifter under tjugohundratalet.

I enlighet med rådets resolution av den 6 maj 2003 ges i rapporten ett antal riktlinjer för ett ökat framtida arkivsamarbete och förslag till konkreta åtgärder på arkivområdet på europeisk nivå⁵.

¹ EUT C 113, 13.5.2003.

² EGT C 314, 5.12.1991.

³ OPOCE, 1994, ISBN 92-826-8233-1.

⁴ EGT C 235, 23.8.1994.

⁵ För närmare uppgifter se den bifogade sammanfattningen av rapporten.

Till de föreslagna prioriterade åtgärder som nämns i rapporten hör åtgärder för att förhindra, begränsa eller avhjälpa skador på dokument eller förluster av arkiv till följd av naturkatastrofer och andra katastrofer. Dessa åtgärder bygger på tidigare erfarenheter av naturkatastrofer, t.ex. de översvämningar som nyligen inträffade i flera länder i Europa. Det föreslås även att konserveringen av dokument och arkiv skall förbättras, bl.a. genom åtgärder för att främja standarder och specifikationer för arkivbyggnader och förvaringsutrymmen. Arkivsamarbetet bör stärkas framför allt på områdena för autenticitet, långsiktigt bevarande och tillgänglighet för elektroniska dokument och arkiv. Förslag ges även om åtgärder som bör vidtas för att förhindra stölder från arkiv och för att inrätta former för återvinning av stulna dokument. Förslag ges dessutom om skapandet av en "EU-portal" till de nedärvda arkiven i den utvidgade unionen för att EU-medborgarna lättare skall kunna få tillgång till arkiven, även över nationsgränserna.

Dessa prioriterade åtgärder skall genomföras med hjälp av större samordning, informationsdelning och utbyte av goda metoder på EU-nivå. I detta syfte föreslås i rapporten att en arkivariegrupp skall inrättas för EU:s medlemsstater och institutioner. Denna grupp skulle säkerställa informationsutbytet och verka för utvidgat samarbete på arkivområdet på samförståndets grund och helt i enlighet med subsidiaritetsprincipen. Den skulle inrikta sitt arbete på de konkreta åtgärder som anges i rapporten, och särskilt på de nyss nämnda prioriterade åtgärderna. Avsikten är att arkivariegruppen efter en treårsperiod skall lägga fram en första lägesrapport om de prioriterade åtgärderna för arkiven i Europa.

Förslag till

RÅDETS REKOMMENDATION

om prioriterade åtgärder för att öka samarbetet på arkivområdet i Europa

EUROPEISKA UNIONENS RÅD UTFÄRDAR DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 151.5 andra strecksatsen i detta,

med beaktande av kommissionens förslag, och

av följande skäl:

- (1) Till följd av den resolution som rådet och kulturministrarna utfärdade vid sammanträdet den 14 november 1991 om åtgärder på arkivområdet⁶ och rådets slutsatser av den 17 juni 1994 om ökat samarbete på arkivområdet⁷ har framsteg börjat göras mot ett ökat samarbete mellan medlemsstaterna på arkivområdet.
- (2) I rådets resolution av den 6 maj 2003 om arkiv i medlemsstaterna⁸ framhölls arkivens betydelse för förståelsen av Europas kultur och historia och för att samhället skall kunna fungera på ett demokratiskt sätt inom ramen för den utvidgade unionen från och med den 1 maj 2004.
- (3) Tvärvetenskapliga forum har arrangerats på gemenskapsnivå om frågor i samband med hantering, lagring, bevarande och sökning av maskinläsbara data med deltagande från offentliga förvaltningar och nationella arkivinstitutioner samt företrädare för näringsliv och forskning.
- (4) I rådets resolution av den 6 maj 2003 framhölls behovet av ytterligare utveckling av IKT-tillämpningar och IKT-lösningar på arkivområdet.
- (5) Kommissionen uppmärksammar det arbete som utförts av EU:s institutioner på det specifika området för filmarkiv, bland annat genom rådets resolution av den 24 november 2003⁹ om deposition av filmverk i Europeiska unionen och kommissionens förslag av den 16 mars 2004 till Europaparlamentets och rådets rekommendation om filmarvet och konkurrenskraften i därtill kopplade branscher.

⁶ EGT C 314, 5.12.1991, s. 2.

⁷ EGT C 235, 23.8.1994, s. 3.

⁸ EUT C 113, 13.5.2003, s. 2.

⁹ EUT C 295, 5.12.2003, s. 5.

- (6) Genom sin resolution av den 6 maj 2003 uppmanade rådet även kommissionen att lägga fram en rapport om den rådande situationen och den framtida utvecklingen för arkiven i den utvidgade unionen. Den rapport om arkiven i det utvidgade EU som utarbetades av en grupp bestående av experter från medlemsstaterna och som slutfördes i juni 2004 ger en god grund för den fortsatta utvecklingen av arkiven i Europa. På kommissionens begäran innehåller den förslag till praktiska åtgärder och riktlinjer som syftar till öka samarbetet på arkivområdet på EU-nivå.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS

- A. Medlemsstaterna och EU-institutionerna bör under de närmaste åren genomföra följande åtgärder på arkivområdet i den prioriteringsordning som anges nedan:

- (1) Bevarande av arkiven i Europa och förebyggande av skador på dem:
 - Utarbetande av en modell till handlingsplan för att främja skadeförebyggande åtgärder för dokument och arkiv med avseende på naturkatastrofer och andra skadehändelser.
 - Främjande av EU-omfattande åtgärder för bevarande och restaurering av skadade dokument och arkiv.
 - Medlemsstaternas nationella arkivorgan och EU-institutionernas arkivorgan bör utarbeta och främja standarder och specifikationer för byggandet av fastigheter som är avsedda att inrymma arkiv.
- (2) Utökat europeiskt tvärvetenskapligt samarbete om elektroniska dokument och arkiv:
 - Utökat samarbete för att säkerställa elektroniska dokument och arkivs autenticitet, långsiktiga bevarande och tillgänglighet, särskilt genom att uppdatera och utvidga de gällande kraven för upprättandet av system för dokumenthantering och arkivförvaltning, t.ex. MoReq ("Model requirements for electronic document and archives management systems"), som främjar en bättre offentlig förvaltning samt genom att fortsätta att organisera DLM-forum¹⁰ om elektroniska dokument och arkiv.
- (3) Upprättande och underhåll av en Internetportal för dokument och arkiv i Europa:
 - Tillhandahållande genom medlemsstaternas nationella arkivorgan och EU-institutionernas arkivorgan av en Internetportal som skulle underlätta tillgången till medlemsstaternas och EU-institutionernas dokument och arkiv, även över nationsgränserna. Det nationella arkivorganet i en medlemsstat skulle kunna fungera som värd för Internetportalen.

¹⁰

DLM = Document Lifecycle Management.

(4) Främjande av bästa praxis med beaktande av nationell lagstiftning och EG-rätt i fråga om hantering av och tillgång till dokument och arkiv:

- Medlemsstaternas nationella arkivorgan och EU-institutionernas arkivorgan bör bevaka förslag till ny lagstiftning på området som avses genomföras i någon medlemsstat i syfte att finna bästa praxis, särskilt i fråga om krav på hantering av och tillgång till dokument och arkiv.
- Uppgifter om arkivlagstiftning och annan relevant lagstiftning på nationell nivå och på gemenskapsnivå bör sammanställas och sökningar i dem underlättas genom att en databas upprättas i syfte att främja spridning av lagstiftningen. Det nationella arkivorganet i en medlemsstat skulle kunna fungera som värd för databasen.

(5) Antagande av åtgärder för att förhindra stöld av arkiverade dokument:

- De nationella arkivorganen bör utarbeta en handlingsplan och gemensamma riktlinjer för utbyte av information och bästa praxis i syfte att bekämpa stöld av arkiverade dokument och främja återvinning av stulna dokument.

B. Medlemsstaterna och EU-institutionerna bör gemensamt verka för genomförandet av de prioriterade åtgärder som anges i rapporten om arkiven i den utvidgade Europeiska unionen från juni 2004 och som det hänvisas till i punkt A i denna rekommendation. Genomförandet av åtgärderna väntas inte få några budgetmässiga konsekvenser för unionen.

C. En europeisk arkivgrupp bestående av experter från medlemsstaterna och EU-institutionerna bör inrättas i syfte att säkerställa samarbete och samordning när det gäller allmänna frågor som rör arkiven och i uppföljningen av det arbete som det hänvisas till i rapporten om arkiven i den utvidgade Europeiska unionen från juni 2004 och särskilt de prioriterade åtgärder som anges i punkt A i denna rekommendation.

D. Senast tre år efter dagen för offentliggörandet av denna rekommendation bör Europeiska arkivgruppen lägga fram en lägesrapport om genomförandet av de prioriterade åtgärder som anges i punkt A.

Utfärdad i Bryssel den

*På rådets vägnar
Ordförande*